

DECIZIE

30 noiembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței
Judecători

Valeriu Doagă
Mariana Pitic, Galina Stratulat,
Oleg Sternioală, Iuliana Oprea

examinând recursurile declarate de Mîrza Svetlana și de Inspectoratul de Stat al Muncii, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată a lui Patrașcu Victor împotriva Inspectoratului de Stat al Muncii, intervenienți accesorii Inspecția Teritorială de Muncă Bălți, Societatea pe Acțiuni „Zimbru-Nord” și Mîrza Svetlana privind repunerea în termen, și anularea procesului-verbal de cercetare a accidentului de muncă mortal,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 29 martie 2016,

C O N S T A T Ă :

La data de 26 iunie 2014, Patrașcu Victor s-a adresat în Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău cu o cerere de chemare în judecată formulată în ordinea contenciosului administrativ către Inspectoratul de Stat al Muncii prin care a solicitat instanței: repunerea cererii de chemare în judecată în termen și anularea procesului-verbal nr. 08 din 01 aprilie 2013 privind cercetarea accidentului de muncă mortal, emis de Inspectoratul de Stat al Muncii.

În motivarea cererii de chemare în judecată depusă, Patrașcu Victor a indicat că, la data de 26 noiembrie 2012, în jurul orelor 09:30, or. Dzerjinsk, Federația Rusă a avut loc un accident rutier în rezultatul căruia a decedat Mîrza Petru - șoferul automobilului IVECO PZ 1106/0341PZ. La momentul producerii accidentului de muncă, Mîrza Petru era angajatul firmei SA „Zimbru-Nord”.

La fel, reclamantul a indicat că, la 01 aprilie 2013, Inspecția Muncii a întocmit procesul-verbal nr. 08 privind cercetarea accidentului de muncă mortal, conform căruia, s-a constatat că, persoana care a încălcat prevederile actelor legislative și altor acte normative din domeniul muncii a fost găsit Patrașcu Victor, care nu a efectuat instruirea personalului privind securitatea și sănătatea în muncă în volum deplin și nu a fost asigurată informarea deplină în domeniul securității și sănătății în muncă, prin ce a încălcat prevederile art. 10 alin. (1) din Legea securității și sănătății în muncă. Ulterior, SA „Zimbru-Nord” a achitat dnei Mîrza Svetlana indemnizația

unică în mărime de 17 768,77 lei.

Indică Patrașcu Victor că, la data de 23 mai 2014, reclamantul a primit reclamația de la SA „Zimbru-Nord” prin care s-a solicitat restituirea indemnizației achitate dnei Mîrza Svetlana, în ordine de regres, la care era anexat procesul-verbal nr. 08 din 01.04.2013 privind cercetarea accidentului de muncă mortal.

Reclamantul Patrașcu Victor nu este de acord cu procesul-verbal de cercetare a accidentului de muncă mortal, îl consideră neîntemeiat și ilegal, din considerentele expuse a solicitat anularea acestuia.

Astfel, în cererea de chemare în judecată se indică că, conform ordonanței de încetare a urmăririi penale din 24.12.2012, a poliției din or. Dzerjinsk, Federația Rusă, a fost stabilit că, Mîrza Petru a pregătit mâncarea la plita de gaz ce se afla în cabina automobilului de model IVECO PZ 1106/0341PZ. Potrivit expertizei medico-legale a fost stabilit că moartea lui Mîrza Petru a survenit în urma intoxicației cu bioxid de carbon. Mai apoi, prin ordonanța Procuraturii Bălți din 17 mai 2013 de neîncepere a urmăririi penale, s-a stabilit că, Mîrza Petru a trecut instructajul privind securitatea muncii, fapt confirmat prin semnăturile acestuia în fișa personală de instruire, vina căror-va persoane în moartea lui Mîrza Petru lipsește, iar care-va încălcări privind securitatea muncii din partea firmei SA „Zimbru-Nord” sau a dlui Patrașcu Victor nu au fost depistate.

Mai indică reclamantul că, decesul lui Mîrza Petru în circumstanțele sus-menționat nu poate fi calificat ca accident de muncă, așa cum prevede pct. 3 din Regulamentul privind modul de cercetare a accidentelor de muncă, or, emisiile de bioxid de carbon ca urmare a folosirii plitei de gaz, pentru a pregăti mâncarea nu se referă la factor de risc profesional menționat în acest punct. Respectiv, în opinia reclamantului, cazul dat nu poate fi calificat ca accident de muncă survenit ca urmare a acțiunii unui factor de risc.

Afirmă reclamantul că, decesul lui Mîrza Petru, este accident în afara muncii, deoarece, decesul acestuia a avut loc în noaptea dintre 26 - 27 noiembrie 2012, când Mîrza Petru a folosit plită de gaz (care nu era instalată de producător autocamionului special în cabină), pentru a pregăti mâncarea ce se afla în cabina automobilului IVECO PZ 1106/0341PC, și astfel, este evident că accidentul nominalizat a avut loc în afara orelor de lucru și este calificat ca accident în afara muncii.

Remarcă reclamantul că nu este de acord cu concluzia Inspecției Muncii indicată în procesul-verbal nr. 08 din 01.04.2013 privind cercetarea accidentului de muncă mortal, pe motiv că, anume Mîrza Petru a încălcat regulile de securitate și sănătate în muncă, folosind plita de gaz pentru a pregăti mâncarea în cabina automobilului IVECO PZ, și astfel Mîrza Petru intenționat a încălcat Instrucțiunea securității și sănătății în muncă pentru șoferi nr. 12.

Menționează Patrașcu Victor că, la data de 26 mai 2014, Inspectoratul de Stat al Muncii a recepționat cererea prealabilă depusă de reclamant prin care s-a solicitat anularea procesului-verbal nr. 8 din 01 aprilie 2013 privind cercetarea accidentului de muncă mortal, însă, până la depunerea acțiunii, cererea prealabilă nu a fost examinată

A solicitat Patrașcu Victor instanței de fond: repunerea cererii de chemare în judecată în termen, și anularea procesului-verbal nr. 08 din 01 aprilie 2013 privind cercetarea accidentului de muncă mortal, emis de Inspectoratul de Stat al Muncii.

Prin încheierea Judecătoriai Rîșcani mun. Chișinău din 23 ianuarie 2015, a fost atras în proces, în calitate de intervenient accesoriu Inspectoratul Teritorial de Muncă Bălți.

Prin hotărârea Judecătoriai Rîșcani, mun. Chișinău din 18 februarie 2015, cererea de chemare în judecată depusă de Patrașcu Victor a fost admisă, s-a repus Patrașcu Victor în termenul de contestare a procesului-verbal nr. 08 din 01 aprilie 2013 privind cercetarea accidentului de muncă mortal; s-a anulat procesul-verbal nr. 08 din 01 aprilie 2013 emis de Inspekția Teritorială de Muncă Bălți a Inspectoratului de Stat al Muncii privind cercetarea accidentului de muncă mortal suferit la 26.11.2012 de către Mîrza Petru.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 23 iunie 2015, a fost admis apelul declarat de Inspectoratul de Stat al Muncii pentru alte temeiuri decât cele invocate, s-a casat integral hotărârea Judecătoriai Rîșcani mun. Chișinău din 18 februarie 2015, cu restituirea pricinii spre rejudecare în aceeași instanță, în alt complet de judecată.

Prin hotărârea Judecătoriai Rîșcani, mun. Chișinău din 24 decembrie 2015, a fost admisă cererea de chemare în judecată depusă de Patrașcu Victor, s-a repus Patrașcu Victor în termenul de contestare a procesului-verbal nr. 08 din 01 aprilie 2013 privind cercetarea accidentului de muncă mortal, s-a anulat procesul-verbal nr. 08 privind cercetarea accidentului de muncă mortal emis de Inspekția Teritorială de muncă Bălți din cadrul Inspectoratului de Stat al Muncii la 01 aprilie 2013, ca ilegal.

Nefiind de acord cu soluția adoptată de instanța de fond, la data de 31 decembrie 2015, Inspectoratul de Stat al Muncii a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriai Rîșcani, mun. Chișinău din 24 decembrie 2015, și a solicitat instanței de apel admiterea apelului, casarea hotărârii instanței de fond cu emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii depuse de Patrașcu Victor.

La fel, la 22 ianuarie 2016, Mîrza Svetlana a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriai Rîșcani, mun. Chișinău din 24 decembrie 2015, și a solicitat instanței de apel admiterea apelului, casarea integrală a hotărârii instanței de fond, și emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 29 martie 2016, s-au respins apelurile declarate de Inspectoratul de Stat al Muncii și de Mîrza Svetlana.

Pentru a hotărî astfel, instanța de apel a invocat prevederile art. 9, art. 10 și art. 19 din Legea securității și sănătății în muncă, care reglementează aspecte ce țin de obligații generale ale angajatorului și obligațiile lucrătorilor.

Totodată, instanța de apel a conchis că, circumstanțele pricinii au fost stabilite de către prima instanță și nu este necesară verificarea suplimentară a căror-va dovezi, normele de drept material fiind aplicate corect.

Considerînd ilegală decizia instanței de apel, la 27.05.2016, Mîrza Svetlana a contestat-o cu recurs, solicitînd admiterea recursului, casarea integrală a deciziei Curții de Apel Chișinău din 29 martie 2016 și a hotărîrii Judecătoriai Rîșcani, mun. Chișinău din 24 decembrie 2015 cu pronunțarea unei noi decizii prin care să fie respinsă integral acțiunea ca fiind tardivă și neîntemeiată.

În motivarea recursului, recurenta a invocat aplicarea eronată a normelor de drept material, considerînd eronate concluziile instanțelor.

Ulterior, considerînd ilegală decizia instanței de apel, la 30.05.2016,

Inspectoratul de Stat al Muncii a contestat-o cu recurs, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 29 martie 2016 cu pronunțarea unei noi decizii prin care să fie respinsă integral acțiunea lui Patrașcu Victor.

În motivarea recursului, recurentul a invocat că instanța de apel nu a constatat și elucidat toate circumstanțele cauzei și a aplicat eronat normele de drept material.

La data de 25.07.2016, reprezentantul intimatului Patrașcu Victor a depus referință la recursurile declarate de Mîrza Svetlana și de Inspectoratul de Stat al Muncii solicitând respingerea acestora ca fiind inadmisibile.

Potrivit art. 440 alin. (2) CPC, recursurile declarate de Mîrza Svetlana și de Inspectoratul de Stat al Muncii au fost considerate admisibile și transmise spre examinare într-un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Judecînd recursurile declarate împotriva deciziei date în instanța de apel și verificînd, în limitele invocate în recursuri și în baza referinței depuse de intimat, legalitatea deciziei atacate, Colegiul conchide că recursurile declarate urmează să fie admise, pornind de la următoarele.

În conformitate cu art. 445 alin (1) lit. b) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărîrea primei instanțe, pronunțînd o nouă hotărîre.

În conformitate cu art. 239 - 240 CPC, hotărîrea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. La adoptarea hotărîrii, instanța judecătorească, în limitele pretențiilor invocate, apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinii, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării pricinii și admisibilitatea acțiunii.

În acest sens, Colegiul atenționează că norma de drept indicată impune instanței de judecată exigențe privind studiarea minuțioasă a situației de fapt a chestiunii supuse judecării și încadrarea corectă de drept.

Potrivit materialelor cauzei, reclamantul Patrașcu Victor a înaintat o cerere de chemare în judecată formulată în ordinea contenciosului administrativ împotriva Inspectoratului de Stat al Muncii prin care a solicitat instanței: repunerea cererii de chemare în judecată în termen și anularea procesului-verbal nr. 08 din 01 aprilie 2013 privind cercetarea accidentului de muncă mortal, emis de Inspectoratul de Stat al Muncii.

În rezultatul judecării cazului, instanța de fond a admis integral acțiunea, soluție menținută de instanța de apel care a respins apelurile declarate de Inspectoratul de Stat al Muncii și de Mîrza Svetlana.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră hotărîrile instanțelor judecătorești ilegale, pornind de la următoarele.

La examinarea litigiului atît instanța de fond, cît și cea de apel au apreciat greșit probele și înscrisurile administrate la caz fapt care a condus la aplicarea eronata a normelor de drept material, în consecință, au adoptat hotărîri neîntemeiate și ilegale.

Totodată, în speța dată sunt stabilite fapte suficiente pentru a da o soluție nouă de admitere parțială a acțiunii lui Patrașcu Victor.

Astfel, Colegiul concluzionează, că instanțele, nu au elucidat pe deplin toate circumstanțele raportat la argumentele și probele aduse de către reclamantul Patrașcu Victor.

Conform art.16 alin. (1) din Legea contenciosului administrativ nr. 793 din 10.02.2000 persoana care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, printr-un act administrativ și nu este mulțumită de răspunsul primit la cererea prealabilă sau nu a primit nici un răspuns în termenul prevăzut de lege, este în drept să sesizeze instanța de contencios administrativ competentă pentru anularea, în tot sau în parte, a actului respectiv și repararea pagubei cauzate.

Conform art. 17 alin. (1) lit. a) din Legea contenciosului administrativ nr. 793 din 10.02.2000 cererea prin care se solicită anularea unui act administrativ sau recunoașterea dreptului pretins poate fi înaintată în termen de 30 de zile, în cazul în care legea nu dispune altfel. Acest termen curge de la data primirii răspunsului la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de lege pentru soluționarea acesteia.

La 15.05.2014, SA Zimbru-Nord, prin intermediul administratorului Cojocari Mihai a înaintat lui Patrașcu Victor pretenția privind restituirea în termen de 7 zile a sumei de 17 768,77 lei, ceea ce constituie indemnizația unică achitată dnei Mîrza Svetlana de SA Zimbru-Nord în legătură cu decesul soțului acesteia, vinovat de decesul produs fiind recunoscut Patrașcu Victor.

În această ordine de idei, Colegiul conchide că, reclamantul a făcut cunoștință cu procesul-verbal nr. 08 din 01.04.2013 privind cercetarea accidentului de muncă mortal la 23.05.2014, atunci cînd a recepționat și pretenția în ordine de regres.

Colegiul apreciază critic argumentele pîrîtului și intervenientului accesoriu Mîrza Svetlana precum că Patrașcu Victor a făcut cunoștință cu actul administrativ la o dată anterioară și anume la 22.04.2013, cînd a prezentat o explicație la Inspectoratul de Poliție Bălți, or aceasta nu constituie o comunicare a actului administrativ contestat, fiind în esență o acțiune în cadrul procesului penal.

Mai mult ca atît, pornind de la sarcina probațiunii în cauzele de contencios administrativ, Colegiul nu a reținut careva probe pertinente, concludente și utile care să demonstreze că reclamantului i-a fost comunicat procesul-verbal nr. 08 din 01.04.2013 anterior datei calendaristice - 23.05.2014.

Astfel, conchide Colegiul că, expedierea actului administrativ în adresa SA „Zimbru-Nord” nu poate fi echivalată cu aducerea la cunoștință a actului către destinatar, or Patrașcu Victor, fiind recunoscut vinovat de producerea accidentului de muncă mortal din 26.11.2012, urma să fie informat personal despre emiterea acestui act și modalitatea de contestare a lui.

Conform art. 116 alin. (1) CPC, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță.

În acest sens, instanța de judecată coroborînd prevederile legale enunțate supra cu circumstanțele stabilite în cadrul ședinței de judecată ajunge la concluzia de a admite cererea și a repune pe Patrașcu Victor în termenul de contestare a procesului-verbal nr. 08 din 01.04.2013 privind cercetarea accidentului de muncă mortal, or depășirea termenului de contestare a actului administrativ a fost una motivată, reclamantul nefiind în cunoștință de cauză despre emiterea acestuia, iar din

momentul comunicării actului, l-a contestat cu cerere prealabilă.

Cu privire la anularea procesului-verbal nr. 08 privind cercetarea accidentului de muncă mortal emis de Inspekția Teritorială de muncă Bălți din cadrul Inspectoratului de Stat al Muncii la 01 aprilie 2013, Colegiul reține următoarele.

Conform art. 1 alin. (2) al Legii contenciosului administrativ, orice persoană care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege. de către o autoritate publică, printr-un un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal al unei cereri, se poate adresa instanței de contencios administrativ competente pentru a obține anularea actului, recunoașterea dreptului pretins și repararea pagubei ce i-a fost cauzată.

Conform contractului individual de muncă nr. 7 din 02.02.2011 negociat și semnat de părți, SA „Zimbru-Nord” în calitate de angajator, a angajat în calitate de șofer de clasa I pe Mîrza Petru în cadrul coloanei auto nr. 2.

Conform art. 19 alin. (1), (2) din Legea securității și sănătății în muncă nr. 186 din 10.07.2008. fiecare lucrător își va desfășura activitatea în conformitate cu pregătirea profesională și instruirea sa, precum și cu instrucțiunile de securitate și sănătate în muncă primite din partea angajatorului, astfel încît să nu expună la pericol de accidentare sau de îmbolnăvire profesională nici propria persoană și nici alte persoane care ar putea fi afectate de acțiunile sau de omisiunile lui în timpul lucrului. Pentru realizarea dispozițiilor alin.(1), lucrătorii sînt obligați: a) să utilizeze corect mașinile, aparatele, uneltele, substanțele periculoase, echipamentele de transport și alte mijloace de producție; b) să utilizeze corect echipamentul individual de protecție pus la dispoziție și. după utilizare, să îl înapoieze sau să îl pună la locul destinat pentru păstrare; c) să excludă deconectarea, schimbarea sau mutarea arbitrară a dispozitivelor de protecție ale mașinilor, aparatelor, uneltelor, instalațiilor, clădirilor și altor construcții, precum și să utilizeze corect aceste dispozitive; d) să comunice imediat angajatorului și/sau lucrătorilor desemnați orice situație de muncă pe care au motive întemeiate să o considere un pericol grav pentru securitate și sănătate, precum și orice defecțiuni ale sistemelor de protecție; e) să aducă la cunoștință conducătorului locului de muncă și/sau angajatorului orice caz de îmbolnăvire a lor la locul de muncă sau orice accident de muncă suferit de ei; f) să coopereze cu angajatorul și/sau cu lucrătorii desemnați, atîta timp cît este necesar, pentru a face posibilă realizarea oricăror măsuri sau cerințe dispuse de inspectorii de muncă sau pentru a da posibilitate angajatorului să se asigure că mediul de lucru este în siguranță și nu prezintă riscuri profesionale în activitatea lucrătorului; g) să însușească și să respecte instrucțiunile de securitate și sănătate în muncă.

Conform art. 9 alin. (1), (3) din aceeași Lege, angajatorul este obligat să asigure securitatea și sănătatea lucrătorilor sub toate aspectele ce țin de activitatea desfășurată. Obligațiile lucrătorilor în domeniul securității și sănătății în muncă nu aduc atingere principiului responsabilității angajatorului.

Potrivit art. 10 alin. (1)-(3), lit. a), b), c), d), 1), g), i), alin. 4 lit. a), b) din Legea securității și sănătății în muncă nr. 186 din 10.07.2008, în cadrul responsabilităților sale, angajatorul este obligat să ia măsurile necesare pentru protecția securității și sănătății lucrătorilor, inclusiv pentru prevenirea riscurilor profesionale, asigurarea informării și instruirii, precum și pentru asigurarea organizării și a mijloacelor necesare. Angajatorul este obligat să vegheze la adaptarea măsurilor prevăzute la

alin. (1), ținând seama de schimbarea împrejurărilor, cu scopul de a ameliora situația existentă. Angajatorul este obligat să aplice măsurile prevăzute la alin. (1) și (2) în baza următoarelor principii generale de prevenire: a) evitarea riscurilor profesionale; b) evaluarea riscurilor profesionale ce nu pot fi evitate; c) combaterea riscurilor profesionale la sursă; d) adaptarea muncii în funcție de persoană, în special în ceea ce privește proiectarea locurilor de muncă, alegerea echipamentelor de lucru, a metodelor de producție și de lucru, în vederea atenuării muncii monotone și a muncii normate și reducerii efectelor acestora asupra sănătății; f) înlocuirea aspectelor periculoase prin aspecte nepericuloase sau mai puțin periculoase; g) dezvoltarea unei politici de prevenire ample și coerente, care să includă tehnologia, organizarea muncii, condițiile de muncă, relațiile sociale și influența factorilor legați de mediul de lucru; i) asigurarea lucrătorilor cu instrucțiunile corespunzătoare privind securitatea și sănătatea în muncă. Fără a aduce atingere celorlalte dispoziții ale prezentei legi și ținând seama de natura activităților din unitate, angajatorul este obligat: a) să evalueze riscurile profesionale, în special la alegerea echipamentelor de lucru, a substanțelor sau a preparatelor chimice utilizate, precum și la amenajarea locurilor de muncă; b) să asigure, ulterior evaluării prevăzute la lit.a) și în funcție de necesități, aplicarea de către angajator a măsurilor de prevenire, precum și a metodelor de producție și de lucru care să ducă la îmbunătățirea nivelului securității și al protecției sănătății lucrătorilor și să fie integrate în toate activitățile unității respective și la toate nivelurile ierarhice.

Cercetînd înscrisurile anexate la materialele cauzei civile, Colegiul reține că, potrivit raportului de expertiză medico-legală nr. 822 din 12.12.2012, Mîrza Petru a decedat în urma intoxicației acute cu bioxid de carbon.

Mai reține Colegiul că, la 24.12.2012, organul de urmărire penală din or. Dzerjinsk, Federația Rusă, a refuzat în pornirea urmăririi penale în temeiul art. 24 alin. (1) pct. 1 CPP al Federației Ruse.

Conform pct. 3 lit. a), e) din Regulamentul privind modul de cercetare a accidentelor de muncă aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 1361 din 22.12.2005, prin accident de muncă se înțelege un eveniment care a produs vătămarea violentă a organismului salariatului (leziune, stres psihologic, electrocutare, arsură, degerare, asfixiere, intoxicație acută, leziuni corporale provocate de insecte și animale, de calamități naturale etc.), ca urmare a acțiunii unui factor de risc (însușire, stare, proces, fenomen, comportament) propriu unui element al sistemului de muncă (executant, sarcini de muncă, mijloace de producție, mediu de muncă) și care a condus la pierderea temporară sau permanentă a capacității de muncă ori la decesul salariatului, survenit: a) în timpul îndeplinirii sarcinii de muncă sau obligațiilor de serviciu; e) în timpul deplasării de la unitatea în care este încadrat salariatul, pînă la locul de muncă, organizat în afara teritoriului unității, sau pînă la o altă unitate, și invers, pentru îndeplinirea unei sarcini de muncă sau a obligațiilor de serviciu, în timpul util pentru aceasta și pe traseul stabilit al deplasării, indiferent de modul de deplasare sau mijlocul de transport utilizat.

Potrivit procesului-verbal nr. 08 din 01.04.2013 privind cercetarea accidentului de muncă mortal, s-a stabilit că Mîrza Petru, fiind angajat al SA „Zimbru-Nord”, a decedat la 26.11.2012, orele 09:30 în or. Dzerjinsk, Federația Rusă, locul accidentului fiind cabina automobilului IVECO PZ 1106/0341PZ. Expertiza

medico-legală a stabilit că moartea lui Mîrza Petru a survenit în urma utilizării plitei de gaz ce se afla în ca bina automobilului IVECO PZ 1106/0341PZ, ceea ce a provocat itoxicație cu bioxid de carbon.

Conform *pct. 8* din actului administrativ enunțat, vinovat în producerea accidentului de muncă mortal a fost recunoscut Patrașcu Victor, deoarece ultimul nu a efectuat instruirea personalului privind securitatea și sănătatea în muncă în volum deplin și nu a fost asigurată informarea deplină în domeniul securității și sănătății în muncă, prin ce a încălcat art. 10 alin. (1) din Legea securității și sănătății în muncă.

Conform ordonanței de neîncepere a urmăririi penale, emise de procuratura Bălți la 17.05.2013, s-a dispus a nu începe urmărirea penală pe materialul de control înregistrat sub nr. 20130400834 din 02.05.2013 pe faptul decesului cet. Petru Mîrza, din lipsa faptului infracțiunii, precum și clasarea procesului penal, or vina cărorva persoane lipsește.

La 15.05.2014 SA Zimbru-Nord, prin intermediul administratorului Cojocari Mihai, a înaintat lui Patrașcu Victor pretenția privind restituirea în termen de 7 zile a sumei de 17 768,77 lei, ceea ce constituie indemnizația unică achitată dnei Mîrza Svetlana de SA Zimbru-Nord în legătură cu decesul soțului acesteia, vinovat de decesul produs fiind recunoscut Patrașcu Victor.

În conformitate cu art. 14 al Legii contenciosului administrativ, persoana care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, printr-un act administrativ va solicita, printr-o cerere prealabilă, autorității publice emitente, în termen de 30 de zile de la data comunicării actului, revocarea, în tot sau în parte, a acestuia, în cazul în care legea nu dispune altfel. În cazul în care organul emitent are un organ ierarhic superior, cererea prealabilă poate fi adresată la alegerea petiționarului, fie organului emitent, fie organului ierarhic superior dacă legislația nu prevede altfel. Termenul de 30 de zile specificat la alin. (1) nu se extinde asupra actului administrativ cu caracter normativ.

În acest sens, reține Colegiul că, reclamantul Patrașcu Victor a depus la 26.05.2014 cererea prealabilă înregistrată la Inspectoratul de Stat al Muncii cu nr. 749, solicitînd anularea procesului-verbal nr. 08 din 01.04.2013 emis de Inspectoratul teritorial de Muncă Bălți privind cercetarea accidentului de muncă mortal ca fiind ilegal și neîntemeiat, precum și recalificarea accidentului din 26.11.2012 ca accident în afara muncii.

La 23.06.2014, Inspectoratul de Stat al Muncii a expediat reclamantului răspunsul nr. 749, 796 prin care a respins cererea prealabilă înaintată de Patrașcu Victor privind anularea procesului-verbal nr. 08 din 01.04.2013 emis de Inspectoratul teritorial de Muncă Bălți privind cercetarea accidentului de muncă mortal, menționînd că procesul-verbal enunțat este întocmit corect și nu există temeii pentru modificarea acestuia.

Potrivit Instrucțiunii privind protecția și securitatea în muncă pentru funcția de șofer, aprobată prin ordinul nr. 27 al SA „Zimbru-Nord” din 20.04.2010, la *pct. 1.3* se stabilesc regulile și interdicțiile privind prevenirea incendiilor în automobil, inclusiv folosirea focului deschis de către șofer.

Conform fișei individuale de instruire în domeniul securității și sănătății în muncă a agajatului SA „Zimbru-Nord” Mîrza Petru, reține Colegiul că, ultimul a trecut atît instruirea introductiv-generală și instruirea la locul de muncă la

01.02.2011 cât și instruirea periodică, fiindu-i aduse la cunoștință instrucțiunile din domeniul securității muncii la SA „Zimbru-Nord”.

Conform pct. 29 din regulamentul privind cercetare a accidentelor de muncă, aprobat prin HG nr.1361 din 22.12.2005, de la data emiterii dispoziției de cercetare a accidentului, inspectorul de muncă va întocmi și va semna, în termen de cel mult 30 zile (cu excepția cazurilor care necesită expertize tehnice, situațiilor în care Inspectoratul de Stat al Muncii poate prelungi termenul pînă la obținerea documentelor necesare și rezultatelor expertizelor), procesul-verbal de cercetare (conform anexei nr.2 la prezentul Regulament) pe blancheta cu antet a inspecției teritoriale de muncă respectiv.

Examinînd înscrisurile anexate la materialele cauzei civile, Colegiul conchide că, procesul-verbal nr. 08 din 01.04.2013 conține concluzii contradictorii, rezultate din ignorarea circumstanțelor importante pentru cercetarea accidentului de muncă, a factorilor care au legătură directă cu accidentul survenit prin prisma prevederilor legislației în domeniul protecției muncii. Corespunzător, pct.3.7, 3.7.1-3.7.2 din procesul-verbal enunțat stabilesc că instruirea în domeniul protecției muncii s-a petrecut una introductiv-generală la 01.02.2011, instructajul la locul de muncă sau periodic s-a efectuat la 13.07.2012, instruirea suplimentară în domeniul protecției muncii se menționează că - nu este cazul, contrar mențiunilor din *pct. 8*, potrivit căruia, Patrașcu Victor nu a efectuat instruirea personalului privind securitatea și sănătatea în muncă în volum deplin și nu a fost asigurată informarea deplină în domeniul securității și sănătății în muncă.

Astfel, pîrîtul, prin intermediul Inspectoratului Teritorial de Muncă Bălți, a menționat lipsa asigurării informării depline în domeniul securității și sănătății în muncă, însă fără a se expune concret în privința căror reguli nu a fost informat angajatul Mîrza Petru.

Conform art. 10 alin. (1) din Legea securității și sănătății în muncă, în cadrul responsabilităților sale, angajatorul este obligat să ia măsurile necesare pentru protecția securității și sănătății lucrătorilor, inclusiv pentru prevenirea riscurilor profesionale, asigurarea informării și instruirii, precum și pentru asigurarea organizării și a mijloacelor necesare.

Conform Ordinului directorului SA „Zimbru-Nord” nr. 27 din 26.06.2009. emis în vederea executării exigențelor Legii securității și sănătății în muncă nr. 186 din 10.07.2008, Patrașcu Victor a fost desemnat ca persoană responsabilă privind instruirea angajaților SA Zimbru-Nord în domeniul securității și sănătății în muncă.

Totodată, menționează Colegiul că, potrivit registrului de evidență a instruirii la locul de muncă privind securitatea incediară la SA „Zimbru-Nord” s-a stabilit că Mîrza Petru a fost instruit în acest domeniu, drept dovadă fiind semnătura angajatului în Registru.

Potrivit extrasului din procesul-verbal nr. 20 din 21.09.2012, Patrașcu Victor a fost examinat și autorizat asupra cunoștințelor în domeniul securității, sănătății în muncă și a relațiilor de muncă a conducătorilor și specialiștilor unităților economice.

Astfel, conchide Colegiul că, potrivit fișei individuale a angajatului Patrașcu Victor, se confirmă faptul că, acestuia i-au fost aduse la cunoștință prevederile art. 19 din Legea securității și sănătății în muncă nr. 186 din 10.07.2008, care enumeră obligațiile lucrătorilor, inclusiv și utilizarea corectă a mașinilor, aparatelor,

uneltelor, substanțelor periculoase, echipamentelor de transport și altor mijloace de producție, precum și faptul că Mîrza Petru la 01.02.2011 a trecut instruirea introductiv-generală în domeniul securității și sănătății în muncă și tot la 01.02.2011 a fost instruit la locul de muncă de către Patrașcu Victor, fiindu-i adusă la cunoștință Instrucțiunea nr. 12, nr. 12¹ și nr. 14 în domeniul securității și sănătății în muncă în activitatea șoferilor.

Totodată, Patrașcu Victor a petrecut instruirea lui Mîrza Petru în mod periodic la 13.07.2011 și la 13.07.2012 în domeniul securității și sănătății în muncă.

Conform art. 17 alin. (2) din Legea securității și sănătății în muncă, instruirea lucrătorilor în domeniul securității și sănătății în muncă trebuie să fie: a) adaptată în funcție de evoluția riscurilor profesionale sau de apariția unor riscuri noi; b) periodică și pe măsura necesității.

Coroborînd circumstanțele enunțate supra cu prevederile legale relevante cazului din speță, Colegiul concluzionează că, reclamantul și-a executat obligația de instruire a angajaților privind securitatea și sănătatea în muncă, inclusiv în domeniul incendiar, considerent din care nu-i poate fi imputată lui Patrașcu Victor vinovăția pentru accidentul de muncă, produs ca urmare a utilizării, din propria inițiativă a plitei de gaz de către șoferul Mîrza Petru, cu toate că a fost informat despre prohibiția utilizării focului deschis în automobil.

Menționează Colegiul că, obligația de instruire în domeniul securității și sănătății în muncă este o obligație de diligență și nu una de rezultat, or ea se consideră executată din momentul instruirii angajaților, instructorul fiind în imposibilitate de a supraveghea neîntrerupt dacă angajații respectă sau nu aceste norme.

Astfel, conchide Colegiul că, obligația reclamantului Patrașcu Victor de instruire a angajaților SA „Zimbru-Nord” a fost executată integral, nefiindu-i imputabilă vinovăția pentru atitudinea neglijentă a angajatului Mîrza Petru în folosirea focului deschis și altor substanțe periculoase în cabina automobilului de lucru conform pct. 8 din procesul-verbal nr. 08 din 01.04.2013.

În același timp, constată Colegiul că, conform reglementările aceluiși proces-verbal, în Instrucțiunea în domeniul securității și sănătății în muncă în activitatea șoferilor, nu este stipulată toată informația necesară despre condițiile de deplasare, staționare, odihnă și de mîncare, despre interzicerea sau exploatarea fără pericol a plitei de gaz ș.a.

Respectiv, reclamantului Patrașcu Victor nu-i poate fi imputată nici vinovăția cu referire la cauza producerii accidentului, stabilită la pct. 7.3 din procesul-verbal nr. 08 din 01.04.2013, în speță - lacune în instruirea personalului privind securitatea și sănătatea în muncă, or, conchide Colegiul că, sarcina de muncă a reclamantului *de instruire a personalului a fost realizată corespunzător*, conform Instrucțiunii în domeniul securității și sănătății în muncă în activitatea șoferilor întocmită de SA „Zimbru-Nord”.

Astfel, statuează Colegiul că, reclamantul Patrașcu Victor a realizat fără abateri sarcina sa de muncă - cea de instruire a personalului - în baza informațiilor și reglementărilor din Instrucțiunea întocmită de SA „Zimbru-Nord”, *lacunele în instruirea personalului privind securitatea și sănătatea în muncă*, constatate la pct.

7.3 din procesul-verbal nr. 08 din 01.04.2013, urmînd a fi imputate administrației SA „Zimbru-Nord” și nu recurentului.

Totodată, Colegiul apreciază critic argumentele reprezentantului reclamantului precum că reclamantul nu era în timpul orelor de muncă, or conform art. 174 alin. (1) din Codul Muncii, prin deplasare în interes de serviciu se înțelege delegarea salariatului, conform ordinului (dispoziției, deciziei, hotărîrii) angajatorului, pe un anumit termen, pentru executarea obligațiilor de muncă în afara locului de muncă permanent.

Respectiv, constată Colegiul că, accidentul de muncă mortal s-a produs în timpul orelor de muncă însă din vina salariatului Mîrza Petru, or ultimul a fost instruit în modul corespunzător, însă cu bună-știință a utilizat foc deschis în cabina automobilului de lucru, fapt prohibit de instrucțiunile SA „Zimbru-Nord” privind securitatea în muncă, acțiune ce a provocat decesul acestuia.

Colegiul respinge ca neîntemeiate argumentele reprezentantului intervenientului accesoriu Mîrza Svetlana, potrivit căreia, Mîrza Petru și-a pregătit bucatele în salonul automobilului de lucru pe motiv că afară nu existau condițiile necesare, or Mîrza Petru, din moment ce a fost instruit în modul corespunzător, era în cunoștință de cauză despre pericolul iminent la care s-a expus și care poate surveni pentru asemenea acțiuni, ceea ce indică asupra lipsei vinovăției reclamantului Patrașcu Victor în moartea lui Mîrza Petru, precum și a necesității anulării ca ilegale a *pct. 8 integral* și a *pct. 7.3 în partea cel vizează pe reclamantul Patrașcu Victor* din procesul-verbal nr. 08 privind cercetarea accidentului de muncă mortal emis de Inspecția Teritorială de muncă Bălți din cadrul Inspectoratului de Stat al Muncii la 01 aprilie 2013.

Din aceste considerente, Colegiul constată că, pretenția lui Patrașcu Victor privind anularea procesului-verbal de cercetare a accidentului de muncă mortal este parțial întemeiată, urmînd a fi anulate ca ilegale doar *pct. 8 integral* și *parțial pct. 7.3* din procesul-verbal nr. 08 privind cercetarea accidentului de muncă mortal emis de Inspecția Teritorială de muncă Bălți din cadrul Inspectoratului de Stat al Muncii la 01 aprilie 2013, care îl vizează pe acesta ca persoană care a încălcat prevederile actelor legislative din domeniul muncii și nu întregul act administrativ. Or, celelalte constatări și reglementări ale procesului-verbal nr. 08 din 01.04.2013 privind cercetarea accidentului de muncă mortal nu fac referire la persoana reclamantului Patrașcu Victor care a înaintat prezenta acțiune ca persoană care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, printr-un act administrativ, la caz, vătămarea dreptului reclamantului a avut loc prin intermediul doar a unor puncte din actul administrativ menționat, fiind necesară revocarea în parte a acestuia, în speță, *pct. 8 integral* și *pct. 7.3 în partea cel vizează pe reclamantul Patrașcu Victor* din procesul-verbal nr. 08 din 01.04.2013.

În această ordine de idei, instanța de recurs conchide că instanțele judecătorești au apreciat greșit probele și înscrisurile administrate la caz, fapt care a condus la aplicarea eronată a normelor de drept material, în consecință, au adoptat hotărîri neîntemeiate și ilegale, deoarece, prin actele cauzei a fost demonstrată temeinicia parțială a acțiunii reclamantului.

Astfel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit ajunge la concluzia de a admite recursurile, de a casa decizia Curții de Apel Chișinău din 29

martie 2016 și hotărârea Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău din 24 decembrie 2015 și de a adopta o hotărâre nouă de admitere parțială a acțiunii lui Patrașcu Victor împotriva Inspectoratului de Stat al Muncii, intervenienți accesorii Inspekția Teritorială de Muncă Bălți, Societatea pe Acțiuni „Zimbru-Nord” și Mîrza Svetlana privind repunerea în termen, și anularea integral a *pct. 8* și a *pct. 7.3 în partea cel vizează pe reclamantul Patrașcu Victor* din procesul-verbal de cercetare a accidentului de muncă mortal.

Ținînd cont de cele expuse, în baza art. 445 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă al RM, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Se admit recursurile declarate de Mîrza Svetlana și de Inspectoratul de Stat al Muncii.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 29 martie 2016 și hotărârea Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău din 24 decembrie 2015 și se adoptă o hotărâre nouă după cum urmează.

Se admite parțial acțiunea înaintată de Patrașcu Victor împotriva Inspectoratului de Stat al Muncii, intervenienți accesorii Inspekția Teritorială de Muncă Bălți, Societatea pe Acțiuni „Zimbru-Nord” și Mîrza Svetlana privind repunerea în termen, și anularea procesului-verbal de cercetare a accidentului de muncă mortal.

Se repune Patrașcu Victor în termenul de contestare a procesului-verbal nr. 08 din 01.04.2013 privind cercetarea accidentului de muncă mortal.

Se anulează integral *pct. 8* și *pct. 7.3 în partea cel vizează pe reclamantul Patrașcu Victor* din procesul-verbal nr. 08 privind cercetarea accidentului de muncă mortal emis de Inspekția Teritorială de muncă Bălți din cadrul Inspectoratului de Stat al Muncii la 01 aprilie 2013, ca ilegale.

În rest, procesul-verbal nr. 08 privind cercetarea accidentului de muncă mortal emis de Inspekția Teritorială de muncă Bălți din cadrul Inspectoratului de Stat al Muncii la 01 aprilie 2013 se menține în vigoare.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței

Valeriu Doagă

Judecători

Mariana Pitic

Galina Stratulat

Oleg Sternioală

Iuliana Oprea